

ОСОБИСТІСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ВИБОРУ КОПІНГ-СТРАТЕГІЙ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ СПЕЦПІДРОЗДІЛУ МВС УКРАЇНИ

На сьогодні діяльність підрозділів спеціального призначення набуває особливого значення в умовах нестабільності у країні. Сучасний стан речей представляє вимоги, які часто перевищують психологічні можливості та ресурси військових. Це, в свою чергу, формує потребу в особливому типі особистості – стійкій, соціально-активній, з високим рівнем саморегуляції та здатністю протистояти тиску з боку несприятливих факторів.

Дослідженням копінгів займалися такі зарубіжні науковці: Дж.Вейлант, С. Кобаса, Р.Лазарус, Р. Мосс, С.Фолкман. Психологічні особливості та копінг-стратегії у військових спецпідрозділів досліджували вітчизняні вчені: В.І.Алещенко, С.В.Василенко, С.Л.Кандибович, О.Г. Караяні. Вони намагалися встановити природу копінгів та дати наукове обґрунтування даному поняттю. Під копінг-стратегіями малися на увазі постійно змінні когнітивні та поведінкові способи подолання специфічних зовнішніх та внутрішніх вимог, які оцінюються людиною як значимі чи як такі, що перевищують її можливості. Сьогодні під копінг-стратегіями, перш за все, розглядають свідомі та мимовільні дії, що пов'язані з регуляцією емоційного стану, які обумовлені відмінностями в темпераменті та поведінці в цілому. Виділяють наступні види копінгів: стратегія вирішення проблеми (орієнтація на проблему), стратегія пошуку соціально підтримки (орієнтація на емоції), стратегія уникнення. Російський дослідник В.А.Бодров визначив, що вибір копінг-стратегій має особистісну детермінованість. Визначено, що з вибором пов'язані наступні психологічні характеристики: висока самооцінка, самоповага, позитивне самовідношення, інтернальний локус контролю, оптимальний рівень особистісної тривожності. Все вище перераховане вважається індивідуально-психологічними ресурсами копінгів.

Автором заплановане емпіричне дослідження особистісних детермінант вибору копінг-стратегій у військових спецпідрозділу можливе використання наступних валідних та надійних методик: «Індикатор копінг-стратегій» Д.Амірхана, як база методика для визначення копінгів, опитувальник способів самоконтролю (адаптація методики WCQ); п'ятифакторний опитувальник особистості, опитувальник «Стиль саморегуляції поведінки»; «Рівень суб'єктивного контролю» Дж. Роттера; тест «Самооцінка» (Н.М. Пейсханов).

Підводячи підсумок слід зазначити що, кожен спецпризначенець періодично знаходиться в екстремальних ситуаціях, а отже повинен вміти мобілізуватися і регулювати свою поведінку, емоційний стан з метою успішного виконання завдання та збереження власного життя. Для цього він має обрати відповідну до ситуації копінг-стратегію, яка, в свою чергу, буде детермінована його особистісними характеристиками.

Науковий керівник: Власова-Чмерук О.М., викладач